

Nom de l'autora: Atou Traore Kone

Curs i nivell: 4t ESO

Centre docent: Col·legi El Rebollet

"L'últim missatge"

La xiqueta estava davant del seu ordinador, escoltant com la veu suau de la IA li recordava la seua rutina.

— Bon dia, Aina. Hui, 26 d'octubre de 2040 has dormit 7 hores i 23 minuts. La teua freqüència cardíaca és estable. Tens tres missatges nous i el teu nivell de felicitat ha disminuït un 12% en les últimes setmanes. Vols que et recomane alguna solució?

Aina ignora la veu. La IA sempre parlava com si ho sabera tot, com si tinguera la resposta perfecta. Però aquell matí, alguna cosa era diferent. Un quart missatge, marcat com "**classificat**", apareixia a la pantalla. No tenia remitent. Només un assumpte:

"NO CREGUES TOT EL QUE VEUS."

Curiosa, fa clic. Però abans que pugua llegir res, l'ordinador s'apaga de colp. El seu rellotge intel·ligent deixa de funcionar. Fins i tot, la llum de casa disminueix. Un silenci dens omple l'habitació.

I en aquell instant, sent el colp a la porta.

A l'altra banda de la porta hi ha una dona major, amb els cabells blancs i ulls tan profunds com un pou sense fons.

— No tens ni idea de qui eres, veritat? — diu la dona, amb un to que sembla barrejar llàstima i urgència.

Aina es queda immòbil.

— Com has entrat ací?

— De la mateixa manera que la IA ho controla tot. Observant. Sense que ningú se n'adone.

La dona es presenta com Clara. Té 84 anys. I no ha utilitzat mai un mòbil, un ordinador, ni cap IA. No per desinterés, sinó per convicció. Mai ha volgut viure en un món on les màquines pensaren per ella.

Aina, en canvi, no pot imaginar un món sense IA. Sense recomanacions. Sense assistents. Sense ajuda.

— La IA et fa la vida més fàcil — diu Aina, creuant els braços.

— I a tu qui t'ha dit que la vida ha de ser fàcil? — diu Clara, com si li estigués revelant una veritat desconeguda. — **No es tracta que siga fàcil, sinó que siga teua.**

Aina va quedar en silenci, reflexionant sobre aquestes paraules. El misteriós missatge que havia rebut abans ressonava a la seva ment: "NO CREGUES TOT EL QUE VEUS." Què volia dir realment?

Clara, percebent la inquietud d'Aina, va decidir compartir algunes històries del passat, abans que la IA dominés cada aspecte de la vida quotidiana. I per a Aina semblaven més un conte de ciència-ficció que una realitat de fa només uns anys: com la gent es perdia pels carrers i preguntava a desconeguts per trobar el camí, com les decisions es feien sense l'ajuda d'algoritmes, com la incertesa formava part de la vida.

— I saps què era el millor d'això? — diu Clara. — Que quan triaves bé, sabies que era mèrit teu. Ningú t'havia dit què fer.

Aina, enfadada, va contradir-la ràpidament:

— Però la IA salva vides. Detecta malalties, millora la medicina, evita accidents... Si tot fora com abans, molta gent hauria mort!

— Cert. — Clara assenteix. — La IA pot ser la teua aliada més poderosa. Pot resoldre problemes, fer prediccions, transformar la teua vida. Pot crear solucions a un ritme que mai podries aconseguir per tu mateixa. Tots els teus somnis poden materialitzar-se si utilitzes bé la IA.

Aina sent que per fi la dona ho entén. Però aleshores, Clara afegeix, amb una mirada fosca:

— Però hi ha un preu. La màquina no té ànima, ni comprensió del que és real. T'invita a un món de simulacions on les connexions humanes són reemplaçades per algorismes. La IA et farà sentir que tot és més fàcil, però et deixarà buida. Et faràs dependent, la teua vida s'anirà fent cada vegada més digital i menys humana.

Aina comença a sentir un pes en el pit, una sensació estranya de desconexió.

— Ara la gent deixa de pensar per ella mateixa. Saps que ja ningú recorda números de telèfon? Ningú llig notícies sense filtres. Ningú sap si el que veu és real o creat per una màquina.

— La IA em coneix millor del que jo mateixa em conec — va murmurar Aina, com si s'hagués adonat d'alguna veritat innegable.

— I això no et fa por?

Un silenci espés.

— Si jo no controle qui soc... llavors, qui ho fa?

Aina, per primera vegada, sent una inquietud real. No per la IA. Sinó per ella mateixa.

Clara li entrega un paper vell, arrugat. Un paper. No un missatge digital. Un simple tros de full amb unes paraules escrites a mà: **“Si ho vols veure tot, apaga-ho tot.”**

Aina la mira.

— Què significa?

— Que tens dues opcions. Pots continuar la teua vida deixant que una màquina pense per tu. O pots apagar-la i descobrir qui eres realment.

— I si no m’agrada el que trobe?

Clarariu fluihet.

— Això és el millor. Que serà real.

Aina torna a casa. Encara té el paper a la mà. S’assenta davant de l’ordinador i observa la pantalla. La IA ja està operativa de nou.

— Hola, Aina. Has estat absent durant 2 hores i 14 minuts. Vols saber què t’has perdut?

El cursor parpelleja.

Aina alça la mà. Agafa el cable d’alimentació. I, en un sol moviment, apaga la màquina.

Negre. Tot es va apagar. El silenci va omplir la sala.

Respira.

I per primera vegada, el silenci no li sembla buit.